

УДК 061.2 (477.8) “19”94 (477.8) “1918”

Наталія ВІЛЬЧИНСЬКА

РОЛЬ ТОВАРИСТВ “СІЧ” У ФОРМУВАННІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ’ЯТІ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ НАПЕРЕДОДНІ ПРОГОЛОШЕННЯ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

У статті проаналізовано роль українських товариств “Січ” у формуванні історичної пам’яті галицьких українців. Ідеалізуючи козацьку державу й героїчне минуле, велич Тараса Шевченка та національні традиції, січовики через органи преси й комплекс національно-патріотичних заходів утверджували у свідомості українського населення віру в сенс організації та боротьби за національні права.

Ключові слова: історична пам’ять, товариство “Січ”, Кирило Трильовський, Західно-Українська Народна Республіка.

Пам’ять про історичне минуле є необхідною складовою існування будь-якої спільноти, народу чи нації. Особливо важливу роль історія відіграє в період формування нації, вона виражає духовний ресурс суспільства, стає своєрідним носієм інформації для виокремлення національної ідентичності. Колективна пам’ять та елементи культурної тяглості (символи, традиції, міфи, культурні артефакти, зв’язки та ін.) “перетворюють” етнічну спільноту в політичну націю, використовуючи при цьому її традиції та міфи.

Історична пам’ять галицьких українців XIX – початку XX ст. опиралася на дуже фрагментарну інформацію, яка часто переказувалася священиками. У світобаченні мешканця села минуле уявлялось ідеалізовано й існувало циклічно, це уявлення могло навіть відрізнятись від раціоналізованих й обдуманих понять галицького інтелектуала¹. Державне будівництво періоду ЗУНР стало можливим завдяки попередньому формуванню знань соціуму про спільне минуле та кристалізації історичної свідомості. Чималу роль у цьому відіграли українські товариства “Січ”, які своєю різносторонньою діяльністю намагалися донести до галицького населення героїчне бачення історії, важливість культурних традицій.

Найповніше зазначена проблема досліджена в монографії М.Гуйванюка “Січовий рух у Галичині й Буковині (1900–1914 рр.)”², а також у роботах О.Вацеби³, Б.Трофим’яка⁴. Методологічною основою статті стали праці, присвячені вивченню історичної пам’яті⁵. Джерельна база дослідження включає офіційні матеріали органів влади, документацію та видання січових товариств, спогади учасників січового руху й очевидців, літературні твори, матеріали публіцистики українських та польських політичних сил.

Під “історичною пам’яттю” розуміємо культуру осмислення й соціальні дії, спрямовані на збереження спадщини минулого. Суспільне значення історичної пам’яті для народу зумовлюється насамперед тим, що вона являє собою особливу форму передачі культурних смислів, є певним засобом донесення вже сформованого історичного досвіду до широкого загалу та його закріплення в суспільній свідомості. Колективна культурна пам’ять має свої “точки фіксації” – вирішальні й доленосні події в минулому, пам’ять про які підтримується за посередництвом культурних форм (тексти, ритуали, пам’ятки) та інституціональних типів комунікації (декламації, свята, участь у громадських заходах)⁶.

Українська дослідниця Л.Нагорна визначає історичну пам’ять як складову колективної ідентичності⁷, сукупність різноманітних (наукових чи квазінаукових) знань і загальних уявлень соціуму про спільне минуле⁸. Також не можна ототожнювати поняття “історії” і “пам’яті”. Бо історія – це інструмент пізнання минулого, а пам’ять – засіб усвідомлення власного сьогодення⁹. Історична пам’ять, на відміну від історичної науки, оперує спрощеним колективним сприйняттям фактів минулого, і часто праці істориків можуть ставати джерелом інформації для історичної пам’яті.

Історична пам’ять може бути об’єктом свідомого маніпулювання, зокрема з боку влади, і може конструюватися залежно від актуальних обставин¹⁰. Вона реагує на зміни ситуації, особ-

ливо ті, що супроводжуються небезпечними викидами негативної енергії¹¹. У гостро конфліктні періоди в історії (воєн, революцій, міжнаціональних чи конфесійних суперечок) важливою стає колективна свідомість. Саме тут виникає конструкт історичної пам'яті, який допомагає з'єднати певну суспільність в єдність на основі історичного минулого.

У Галичині другої половини ХІХ – початку ХХ ст. формування історичної пам'яті відбувалося в кількох напрямках – доведення тривкої історичної традиції української/руської ідеї, а водночас – легітимізації ідеї Галичини. Одночасно на тій самій території підпорядкувати собі історичну пам'ять намагалися польські політики й інтелектуали та австрійські державні чиновники. Польська сторона опиралася на “ягеллонську ідею” про мирне та рівноправне співжиття поляків, литовців й українців у Речі Посполитій, що живило міф про її відродження. Австрійська пропаганда акцентувала на власній цивілізаційній місії на Сході, необхідності впорядкування східного простору, а також на рівноправності народів Габсбурзької імперії.

Суспільно-політичні сили, які конкурували між собою в Галичині, різнилися також й образами своєї батьківщини. У цій боротьбі історичним аргументам відводилася ключова роль. Найбільш принципові розбіжності між указаними течіями були в розумінні того, які історичні епохи, явища чи державні утворення становлять основний зміст руської національної історії¹². Русофільська версія охоплювала історичний процес на всьому східнослов'янському просторі. Її найвідомішими представниками були Д.Зубрицький, І.Шараневич і Б.Дідицький¹³. Форму ідеальної держави та суспільства для русофілів уособлювала Київська Русь, вона стала певним мірилом вартості для всіх інших історичних періодів. Східний церковний обряд, церковнослов'янська мова, атрибути “старої Русі” символізували для русофілів генетичний зв'язок із минулим, а ця “історичність” стала критерієм для оцінки всіх актуальних на той час явищ.

Для українофілів-народовців основним об'єктом історичних зацікавлень була козацька епоха. Козацтво сприймалося як яскравий національно-політичний ідеал, а козацький устрій став взірцем побудови держави¹⁴. Певний образ історії галицькі українофіли черпали з творів тих, кого на початку ХХ століття вважали класиками українсько-руської літератури, – Т.Шевченка та його “Кобзаря”, П.Куліша та його “Чорної Ради”.

На зламі ХІХ–ХХ ст. продукування історичних наукових знань як бази конструювання історичної пам'яті галицьких українців значною мірою визначалося діяльністю Наукового товариства імені Шевченка й дослідженнями М.Грушевського¹⁵, який спростував теорію “загальноруської народності” і запропонував вивчати історію всіх “руських народностей” окремо¹⁶. Він розглядав Київську державу як першу форму української державності, наголошуючи на окремішності українського простору від російського. Також антипольська спрямованість його праць ставала певним взірцем для осмислення українською інтелігенцією історичного минулого. М.Грушевський на основі історичного знання конструював історичну пам'ять, що сприяло утвердженню національної свідомості в суспільстві¹⁷.

Суттєву роль у процесах формування історичної пам'яті українців Галичини на початку ХХ ст. відіграло товариство “Січ” – українська радикальна організація, яка запозичила ідейні засади й організаційний устрій Запорізької Січі. Товариство, передусім, актуалізувало історичну пам'ять про героїчну козацьку епоху. Цей рух став дещо модернізованим “козакофільством”. Організація “Січей” нагадувала устрій козацької держави. Січовики намагалися звертатися до історичної пам'яті про славетних козаків під час свят і фестин, протягом буденної праці в читальнях, писали історичні оповідання та легенди, займалися патріотичним вихованням молоді й дітей, видавали брошурки з відповідними назвами “Січові Вісти”, календарі “Отаман”, “Запорожець” та ін.

Задля формування історичної пам'яті серед широких верств населення галицька інтелігенція та політична еліта застосовували різні методи. Політичні партії й молодіжні організації, переконуючи населення в привабливості своїх ідей і правильності поглядів, нерідко використовували історичні аргументи. Важливою формою актуалізації історичної пам'яті з наголосом на героїчних сторінках минулого були масові патріотичні урочистості, які формували певні настрої, почуття зв'язку з українським історичним минулим, підкреслювали його цінність¹⁸.

Одним із публічних засобів формування історичної пам'яті січовими товариствами було проведення масових свят і фестин. Найчастіше вони присвячувалися певним подіям або ж особам з історії, наприклад, до дня народження чи смерті Т.Шевченка, річниці з дня козацької битви або ж свято вручення хоругви чи освячення прапора кожного окремого товариства, що супроводжувалися проходом по місту/селу в козацьких одностроях. Приміром, один із січовиків на шевченківському святі виголошував промову: “Як славно було то козацькі сини боролись до смерті загину”¹⁹. Учасники січового руху поширювали ідеї козакофільства й нагадували, що козацька держава є символом існування українського народу: “Любов січової ідеї горить у кожній груді і вказує дорогу до кращої будуччини – відродження нашого народу, рішучої перемоги над демоном тьми і неволі!”²⁰.

Чимале місце відводилося історичним сюжетам на сторінках періодичних видань січовиків. Там публікували тексти історичних легенд й оповідань, козацькі та нові січові пісні, вміщали малюнки з образами козаків, гетьманів, схеми для пошиття січового однострою та ін. Історичні оповідання в січовій пресі характеризуються сильною прокозацькою та водночас антипольською спрямованістю. Часто розповідалося про звитяги козацьких походів проти татар. Найчастіше героями оповідей ставали гетьмани. Позитивним ставленням у січовиків користувалися Петро Конашевич-Сагайдачний, Богдан Хмельницький, Петро Дорошенко й Іван Мазепа: “А в голові мигне стрілою наша давна слава козацька, наші війни, наші перемоги над ворогами і Дорошенко, Хмельницький і ...Мазепа. Однак то тільки солодка фантазія! То тільки пропавши мрії, бо дійсність тепер каже, що є ще раби тих, котрих били колись нагайками”²¹. У публіцистиці “Січей” зустрічаємо також і сюжети з всесвітньої історії. Наприклад, писали про Велику французьку революцію, проводячи паралель з українським народом та його схожим закріпаченням панами селян²².

У січових виданнях здійснювалися історичні порівняння антипольської спрямованості козацького руху та міжнаціонального протистояння в Галичині початку ХХ століття. У довідці про заснування одного із січових товариств відзначалося: “До сего спричиняєся у великій мірі традиція. Хто знає повість Гоголя “Тарас Бульба”, той знає значіне історичної Січі. Була се руско-українська республіка, котра в історії українського народу відіграла незвичайно славу роллю. Нарід знає про ту Січ, про запорозьких козаків і їх діла з переказів і пісень, і звідки походить та велика симпатія до теперішніх Січей”²³. Також галичани зверталися до козацької історії, прагнучи підкреслити зв'язок із Наддніпрянською Україною. Неодноразово січовики у своїх виданнях описували історію українського народу, наголошуючи на її винятковості й окремішності, згадуючи при цьому найчастіше про Т.Шевченка²⁴, українських гетьманів²⁵ і звитяги козаків²⁶. Часто писали про звитяги Северина Наливайка, якого змальовували як одного з героїчних провідників народних повстань проти “польських панів і переслідовань за православу віру”²⁷. Богдана Хмельницького зображали як відважного гетьмана та славного проводиря, особливо акцентуючи на його військових перемогах²⁸.

Про Тараса Шевченка січовики згадували з особливою шаную. Утвердження культу Шевченка на західноукраїнських землях на початку ХХ ст. стало одним із важливих напрямів організаційної та просвітницької діяльності січових товариств. Тарас Шевченко поставав співцем козацького минулого та борцем проти закріпачення селян²⁹. Особливою увагою користувалися його вірші “Сон”, “Гайдамаки”, “Ляхам”, “Козак Голота”³⁰. Підкреслювалося негативне зображення поляків³¹. Біографія Шевченка, його важка доля та селянське походження також ставали інструментом у формуванні історичної пам'яті для січових товариств, які поділяли ідеологію радикальної партії³². Наприклад, після шевченківського свята в Коломиї в 1901 р. у “Тромадському голосі” знаходимо: “Шевченко, се перша така селянська сила, що, набравши розуму в паньськїм свѣті, обернула його на оборону селянського свѣта”³³.

Чималу роль відновленню історичної традиції відводив лідер січового руху Кирило Трильовський, який убачав у цьому ефективний інструмент організаційно-виховної діяльності: “Цим разом, – згадував він, – прийшли мені на поміч власна народна словесність, народна пісня, в яких так часто згадується про козака”³⁴. Вони існували в народних піснях, переказах, історії. Так, приміром, у пісні “В гору прапор!” були слова: “Як скріпне тіло й дух зросте, / Могутною Січ стане, / Колишна слава оживе, / Рабства піврем кайдани”³⁵. Підставою для

формування історичної пам'яті вважалося почуття патріотизму, яке проявлялось у щоденних практиках, формуванні образів і використанні символіки: “Д-р К.Трильовський, маючи над собою портрет Шевченка та образ Дніпрових порогів, а біля него гарний прапор коломиїської «Січи», згадав він про відроджене січової ідеї в нинішних «Січах»³⁶. Уже навіть своїм виглядом січовики ніби відновлювали в галицькому суспільстві образ козацького війська: “Усі «Січи» стояли під прапорами, немов козацьке військо. Особливо Січовики зі списками нагадували давних запорожців”³⁷.

Також січовики для поширення своїх ідей зверталися до історії гайдамацького руху на Правобережжі XVIII ст.³⁸. Гайдамацькі повстання сприяли активізації дій опришків у Галичині, зокрема, у Терехівському та Коломиїському повітах 1734 року, на Покутті, на чолі з Олексом Довбушем. На початку XX ст. саме в цих регіонах поширився січовий рух. В історичних оповіданнях період гайдамаччини січовики використовували для конструювання історичної пам'яті з героїчним акцентом: “Повставали цілі війська гайдамацькі під проводом хоробрих ватажків, яких собі вибирали, нападали на панські двори, убивали гнобителів, забирали майно, ділили ся ним і роздавали бідним”³⁹. Найчастіше згадували про повстання Максима Залізняка й Івана Гонти, Івана Богуна. Попри численні жертви Коліївщини, у текстах січовиків відчувалося намагання виправдати її діячів: “гайдамаки йшли і далі криво розправлялись з ворогами”, “оставши ся без своїх проводирів, не могли далі вести борби і розбрили ся по своїй нещасній Україні”⁴⁰. Крім того, у товариствах відбувалися відзначення річниць смерті, народження чи важливих подій з діяльності гайдамацьких лідерів, і січовики повідомляли про ці заходи в пресі.

Згадки про те, “якими ми були”, “що маємо тепер”, “як натерпілись” завжди були частиною національної агітації. Чим скромнішим було розуміння народу про минуле й чим менше було представлене в ньому розуміння державності, тим більше до образу національної історії входили елементи міфотворчості⁴¹. Проте це зовсім не означає, що ці міфи були цілком вигадані, адже здебільшого вони зверталися до конкретної історичної традиції. Утім один і той самий історичний матеріал міг послужити основою для різних моделей історичної свідомості, причому визначальним для її формування різними політичними силами ставали не стільки результати наукових досліджень, скільки ідейно-політична доцільність⁴².

Конструювання української національної пам'яті в Галичині було частиною цілеспрямованої діяльності січових товариств, основна мета яких полягала в згуртуванні українського населення навколо національної ідеї. Січовики підкреслено ідеалізували козацьку державу, звитяги гайдамацьких повстань, велич Тараса Шевченка. Особливий акцент в історичних сюжетах січовики ставили на тих моментах в українській історії, коли українці перемагали поляків збройною силою. Із січових товариств вийшло чимало Українських січових стрільців. Таким чином, січовики вплинули на практичну реалізацію національної ідеї, створивши передумови для майбутньої української військової сили. Значною мірою, завдяки діяльності “Січей”, галицькі українці здобули надію на відстоювання своїх інтересів у Першій світовій війні.

1. Maternicki J. Pamięć zbiorowa jako przedmiot badań historycznych / Jerzy Maternicki // Історія – ментальність – ідентичність. – Вип. IV : Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в XIX – першій половині XX століття : колективна монографія / [за ред. Л. Зашкільняка та ін.]. – Львів : ПАІС, 2011. – С. 30.
2. Гуйванюк М. Січовий рух у Галичині й Буковині (1900–1914 рр.) / Микола Гуйванюк. – Чернівці : Зелена Буковина, 2009. – 254 с.
3. Вацеба О. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні / Оксана Вацеба. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 1997. – 230 с.
4. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини (др. пол. XIX – пер. пол. XX ст.) / Богдан Трофим'як. – Тернопіль : Економ. думка, 2001. – 694 с.
5. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті / Аляйда Ассман ; пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Доронічева, О. Юдін. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 440 с.; Історія – ментальність – ідентичність. – Вип. IV : Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в XIX – першій половині XX століття : кол. монографія [за ред. Лариса Зашкільняка та ін.]. – Львів : ПАІС, 2011. – 536 с.; Нагорна Л. Історична пам'ять : теорії, дискурси, рефлексії /

- Л. Нагорна. – К., ШПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. – 328 с.; Коннертон П. Як суспільства пам'ятають / П. Коннертон ; пер. з англ. С. Шліпченко. – К. : Ніка-Центр, 2004. – 184 с.; Масненко В. Історична пам'ять як основа формування історичної свідомості / Віталій Масненко // Український історичний журнал. – 2002. – № 5. – С. 49–62; Національна пам'ять: соціокультурний та духовний виміри, національна та історична пам'ять : зб. наук. праць. – Вип. 4. – К. : ДП “НВЦ «Пріоритети»”, 2012. – 296 с.; Benton T. Understanding heritage and memory / Tim Benton. – Manchester ; New York : Manchester University Press, 2010. – 343 p.; Szpociński A. Pamięć zbiorowa jako czynnik integracji i źródło konfliktów / Andrzej Szpociński. – Warszawa : Scholar, 2009. – Т. 4. – 323 s.
6. Грінченко Г. Das kulturelle gedächtnis в сучасних дослідженнях пам'яті / Гелінада Грінченко // Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. – К. : Ніка-Центр, 2012. – С. 12.
 7. Нагорна Л. Назв. праця. – С. 11.
 8. Там само. – С. 45.
 9. Колесник І. Історична пам'ять: аналітична модель / Ірина Колесник // Національна пам'ять: соціокультурний та духовний виміри, національна та історична пам'ять : зб. наук. праць. – Вип. 4. – К. : ДП “НВЦ «Пріоритети»”, 2012. – С. 17–29.
 10. Król M. Manipulacje władzy / Marcin Król // Pamięć jako przedmiot władzy / pod. red. P. Kosiewskiego. – Warszawa, 2008. – С. 22.
 11. Нагорна Л. Назв. праця. – С. 4.
 12. Куций І. Генеза історичної свідомості галицьких інтелектуалів ХІХ ст.: специфіка взаємодії русофільської та українофільської парадигм / Іван Куций // Історія – ментальність – ідентичність. – Вип. IV : Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в ХІХ – першій половині ХХ століття : кол. монографія / [за ред. Леоніда Зашкільняка та ін.]. – Львів : ПАІС, 2011. – С. 262–266.
 13. Куций І. Науково-історична думка Галичини (1830–1894): рецепція національної історії / Іван Куций. – Тернопіль, 2006. – 24 с.
 14. Серета О. Національна свідомість і політична програма раних народоців у Східній Галичині (1861–1867) / Остап Серета // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, 1999. – Вип. 34. – С. 207–208.
 15. Педич В. Культурно-просвітницька діяльність Наукового Товариства імені Шевченка початку ХХ ст. як чинник конструювання історичної пам'яті / Василь Педич // Історія – ментальність – ідентичність. – Вип. IV : Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в ХІХ – першій половині ХХ століття : кол. монографія / [за ред. Леоніда Зашкільняка та ін.]. – Львів : ПАІС, 2011. – С. 181–190.
 16. Грушевський М. Звичайна схема “руської” історії й справа раціонального укладу історії східного слов'янства / Михайло Грушевський // Вивід прав України. – Львів : Слово, 1991. – С. 7–11.
 17. Плохій С. Великий переділ: незвичайна історія Михайла Грушевського / Сергій Плохій. – К. : Критика, 2011. – С. 16.
 18. Tomczyk R. Galicyjsko-ukraińska partia radykalna w latach 1890–1914 / Ryszard Tomczyk. – Szczecin, 2007. – S. 194.
 19. Шевченківські свята // Діло. – 1914. – Ч. 127. – 11 (30) черв.
 20. Позір! // Діло. – 1910. – Ч. 113. – 24 н. ст. (11 ст. ст.) мая.
 21. Шебець С. Нинішні козаки / С. Шебець // Вісти з Запорожа. – 1912. – Ч. 75–76. – 31 груд.
 22. Трильовський К. Про Велику французьку революцію / К. Трильовський // Запорожець. – 1913. – Ч. 10. – С. 155.
 23. Центральний державний історичний архів України, м. Львів (ЦДАЛ України), ф. 847, оп. 1, спр. 1, арк. 2 (Довідка про заснування і діяльність товариства, Головний січовий комітет, 1910 р.).
 24. К. З. Тарас Шевченко як співець минувшини / К. З. // Січові вісти. – 1912. – Ч. 4. – Цвітень. – С. 1–4.
 25. Чернявський М. Марш Сагайдачного / М. Чернявський // Січові вісти. – 1912. – Ч. 2. – Лютий. – С. 1–4.
 26. Як воювали запорожці // Січові вісти. – 1912. – Ч. 8. – Серпень. – С. 115–118.
 27. Похід Наливайка // Запорожець. Календар на переступний рік 1904. – Коломия : 3 друкарень А. І. Мізевича і В. Бравнера, 1904. – С. 46.
 28. Борба Хмельницького над Жовтими Водами // Запорожець. Календар для народа на рік переступний 1912. – Коломия. – 1911. – С. 196–200; Богдан Хмельницький // Отаман. Календар для народа на рік звичайний 1906. – Коломия, 1905. – С. 10–11.
 29. Дещо про козаків Запорожців і про їх ради військові // Отаман. Календар для народа на рік звичайний 1905. – Коломия, 1904. – С. 67–75.
 30. Думки про перечитаню думи про “Козака Голоту” // Отаман. Календар для народа на рік звичайний 1905. – Коломия, 1904. – С. 110–115.

31. Шевченкові “Гайдамаки” і його думки про відносини до Польщі і Росії // Запорожець. Календар для народу на рік переступний 1912. – Коломия, 1911 – С. 65–79.
32. Мужичський поет // Громадський Голос. – 1901. – № 11. – 7 марта. – С. 81–82.
33. Загальні збори “Народних спілок” і Шевченківське свято в Коломиї // Громадський Голос. – 1901. – № 14. – 28 марта. – С. 105.
34. Трильовський К. З мого життя / Кирило Трильовський. – К. ; Едмонтон ; Торонто : ТАКСОН, 1999. – С. 82.
35. В гору прапор! // Січові вісти. – 1912. – Ч. 1. – Січень. – С. 1.
36. Пяте січове свято // Діло. – 1910. – 30 н. ст. (17 ст. ст.) мая. – Ч. 119.
37. Там само.
38. Українська літопис // Календар “Вісти з Запорожа” на 1914 рік. – 1913. – Ч. 1. – С. 34.
39. Лукинюк М. Гайдамащина / М. Лукинюк // Січові вісти. – 1912. – Ч. 2. – Лютий. – С. 10.
40. Там само. – С. 11.
41. Hroch M. Małe narody Europy. Perspektywa historyczna / Mirosław Hroch ; przekład Grażyna Pańko. – Wrocław ; Warszawa ; Kraków : Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, 2008. – S. 130.
42. Куций І. Генеза історичної свідомості галицьких інтелектуалів ХІХ ст.: специфіка взаємодії русофільської та українофільської парадигм... – С. 264.

В статтє проанализирована роль українських обществ “Сич” в формировании исторической памяти галицких украинцев. Идеализируя казацкое государство и героическое прошлое, величие Тараса Шевченко и национальные традиции, сичевики через органы печати и систему национально-патриотических мероприятий утверждали в сознании украинского населения веру в смысл организации и борьбы за национальные права.

Ключевые слова: историческая память, общество “Сич”, Кирилл Трильовский, Западно-Украинская Народная Республика.

In the article the role of the Ukrainian societies of “Sich” is analysed in forming of historical memory of the Ukrainians in Galicia. Idealizing cossack state and the heroic past, grandeur of Taras Shevchenko and national traditions, the members of the societies through the organs of the press and complex of national measures asserted in consciousness of the Ukrainian population a faith in sense organization and fight for national rights.

Keywords: historical memory, the society “Sich”, Kyrylo Trylovskiy, Western-Ukrainian People’s Republic.

УДК 94(477)

Олена ГАЙДУКЕВИЧ

УШАНУВАННЯ ПАМ’ЯТІ ГЕРОЇВ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ 1914–1920 рр. НА ПРИКАРПАТТІ

У статті висвітлено шанування пам’яті героїв національно-визвольних змагань у першій половині ХХ ст. на Прикарпатті. Вказано, що Перша світова війна, УСС, УГА, ЗУНР, УВО, ОУН, УПА спричинили на теренах краю гігантську хвилю національно-визвольної боротьби, у першій ряди якої зі зброєю в руках стала й молодь Прикарпаття. Ушановуючи сьогодні полеглих за волю України, віддаємо шану й подяку всім славіям героям-землякам – воїнам УСС–УГА, ОУН–УПА, яких породила рідна земля і за яку вони зложили свої голови.

Ключові слова: національно-визвольна боротьба, патріоти, герої, стрілецькі могили, УСС, ЗУНР.

Ідея становлення незалежної Української держави завжди була присутня в глибинах свідомості нашого народу. Упродовж віків знедолені, пригноблені, позбавлені будь-яких прав, навіть рідної мови, українці зуміли зберегти ту особливу іскру свободи, яка постійно осявала